

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово- паркового господарства

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
Луківництво і газони
Підготовки Бакалавра

Силабус освітнього компонента «Луківництво і газони» підготовки бакалавра

Розробник: Шепелюк Марія Олександрівна, кандидат сільськогосподарських наук,
доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Шепелюк М.О.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____ _____ Андрєєва В. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина Н4 Лісове господарство Перший (бакалаврський)	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання 2
		Семестр <u>4-ий</u>
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 20 год.
		Самостійна робота 110 год.
Мова навчання українська	Консультації 10 год.	
	Форма контролю: залік	

II. Інформація про викладача

Викладач: [Шепелюк Марія Олександрівна](#), кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: shepeliuk.mariia@vnu.edu

Розклад занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Силабус вибіркового освітнього компонента «Луківництво і газони» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти бакалаврського рівня.

Програмою освітнього компонента «Луківництво і газони» передбачено освоєння студентами сукупності знань і практичних умінь та навичок стосовно біологічних, екологічних особливостей лучних рослин і газонів, систем їх поверхневого й докорінного поліпшення, заходів щодо раціонального використання на основі сучасних досягнень науки і практики.

Курс включає теоретичне обґрунтування використання рослинних формацій з метою зміни оточуючого середовища в умовах природних і змінених урбанізованих, сільськогосподарських та лісових ландшафтів. Освітній компонент містить комплекс питань, проблем і положень, що відносяться до сфери створення газонних асоціацій з метою покращення екологічної, санітарно-гігієнічної, естетичної обстановки та ґрунтово-гідрологічних і кліматичних умов місцевості.

В результаті, студенти зможуть проектувати та організовувати заходи із технології вирощування садивного матеріалу декоративних трав'яних та квіткових рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти лісового та садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових вимог. Що у свою чергу формуватиме та

розвиватиме їх критичне мислення, лідерські здібності та здібності до комплексного вирішення проблем, а також вміння планувати ефективно час для отримання необхідних результатів у виробництві.

2. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практичні (семінарські)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
<p>Тема 1. Основи газоноведення. <u>Еколого-біоморфологічна характеристика лучних рослин.</u> Газон – основний фон декоративного оформлення ділянок; значення газонів; історія виникнення газонів; класифікації газонів; морфологія та експлуатаційні характеристики газонної дернини. Еколого-біоморфологічні групи газонних трав; вимоги до екологічних факторів; динаміка культур фітоценозів; однорядові газони та травосуміші.</p>	28	2	4	20	2	ДС / 20
<p>Тема 2. Характеристика основних рослин декоративних лук. Родина злаки (<i>Poaceae</i>): морфологічні особливості, умови вирощування; родина осокові (<i>Cyperaceae</i> Juss): морфологічні особливості, умови вирощування; родина бобові (<i>Fabaceae</i> Lindl) морфологічні особливості, умови вирощування; різнотрав'я: морфологічні особливості, умови вирощування.</p>	28	2	4	20	2	ДС / 20
<p>Тема 3. Влаштування та утримання газонів. Підготування ділянки; удобрення ґрунту; складання травосумішок і визначення норм посіву; методи посіву. Вимоги до газону; основні правила догляду за газоном (скошування, полив, аерація, підживлення; землювання, аерація, мульчування, прочісування, ремонт дернини).</p>	28	2	4	20	2	ДС, РЗ/К / 20
<p>Тема 4. Проблеми, що виникають при догляді за газоном. Шкідники: найбільш поширені види шкідники, ознаки ушкодження, заходи профілактики і боротьби; хвороби: найбільш поширені види хвороб, ознаки ушкодження, заходи профілактики і боротьби; лишайники: ознаки ушкодження, заходи профілактики і боротьби; мох та водорості: найбільш поширені види, ознаки ушкодження, заходи профілактики і боротьби; бур'яни; проблеми молодого газону; проблеми стрижки.</p>	38	2	4	30	2	ДС, РЗ/К / 20

Тема 5. Луки. Поверхнєве поліпшення природних лук: культуртехнічні роботи на сіножатах і пасовищах; омолодження лук; поліпшення і регулювання водного і повітряного режимів; боротьба з бур'янами; докорінне поліпшення природних сіножатей і пасовищ; меліоративні заходи; первинний обробіток ґрунту; внесення добрив; лучні сівозміни; травосумішки.	28	2	4	20	2	ДС, РЗ/К / 20
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання:

- 1. Дайте визначення луківництва.** Охарактеризуйте його значення для сільського господарства та ландшафтного дизайну.
- 2. Порівняйте природні та культурні луки.** Наведіть основні відмінності за походженням, видовим складом і продуктивністю.
- 3. Охарактеризуйте основні типи луків** (заплавні, суходільні, болотні, гірські) та їх екологічні умови формування.
- 4. Поясніть поняття “травостій” та його структуру.** Які чинники впливають на видовий склад травостою?
- 5. Назвіть основні господарсько цінні види лучних трав** (злакові, бобові, різнотрав'я) та охарактеризуйте їх роль у кормовиробництві.
- 6. Охарактеризуйте основні типи газонів** (партерні, паркові, спортивні, декоративні, спеціальні) та їх функціональне призначення.
- 7. Опишіть технологію створення газону:** підготовка ґрунту, підбір травосуміші, посів, догляд.
- 8. Проаналізуйте основні методи догляду за луками і газонами:** скошування, підживлення, зрошення, аерація, боротьба з бур'янами.
- 9. Поясніть вплив антропогенних факторів на луки та газони** (випасання, рекреаційне навантаження, забруднення).
- 10. Підготуйте короткий реферат або презентацію** на тему: «Роль луків у збереженні біорізноманіття» або «Газони в міському середовищі: екологічне та естетичне значення».

Перелік тем практичних робіт

- Лабораторна робота 1. Еколого-біологічна характеристика бобових газонних трав.
Лабораторна робота 2. Еколого-біологічна характеристика злакових газонних трав.
Лабораторна робота 3. Еколого-біологічна характеристика осокових газонних трав.
Лабораторна робота 4. Еколого-біологічна характеристика айстрових і лободових газонних трав.
Лабораторна робота 5. Визначення газонних трав за вегетативними ознаками.
Лабораторна робота 6. Морфологічні особливості та якісні характеристики насіння газонних трав.
Лабораторна робота 7. Складання травосумішок, розрахунок норм висіву насіння газонних трав.
Лабораторна робота 8. Удобрення газонних трав.
Лабораторна робота 9. Полив газонних трав.

Лабораторна робота 10. Розробка технологічної карти влаштування та утримання газону.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

1. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Загальна кількість балів
10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	100

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедлайнів

Практичні навички (виконання практичної роботи) оцінюються за результатами виконання практичної роботи чи виступу на семінарському занятті. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету). Практична робота може бути оцінена на максимальну кількість балів, якщо студент вчасно виконав всі завдання, оформив роботу, зробив висновки.

Політика щодо академічної доброчесності

Списування під час письмового опитування заборонено (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – залік. Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/woztgm>).

Перелік підсумкових питань

1. Дайте визначення газону та поясніть його роль у декоративному оформленні територій.
2. Охарактеризуйте історію виникнення та розвитку газонів у світі та Україні.
3. Наведіть основні класифікації газонів за призначенням і технологією створення.
4. Розкрийте морфологічну будову газонної дернини та її експлуатаційні властивості.
5. Охарактеризуйте основні еколого-біоморфологічні групи газонних трав.
6. Які вимоги газонні трави висувають до світла, вологи, ґрунту та температури?
7. Поясніть поняття “культурний фітоценоз” та його динаміку на газонах.
8. Порівняйте одновидові газони і газони з травосумішей (переваги та недоліки).
9. Дайте загальну характеристику родини Злакові (Poaceae) та їх роль у луківництві.
10. Охарактеризуйте морфологічні особливості злакових рослин.
11. Які умови вирощування та екологічні вимоги злакових трав?
12. Дайте характеристику родини Осокові (Cyperaceae): морфологія та екологія.
13. Яка роль осокових у формуванні луків і болотних угруповань?
14. Охарактеризуйте родину Бобові (Fabaceae) та їх значення для луків.
15. Поясніть роль бобових у підвищенні родючості ґрунтів.

16. Дайте характеристику різнотрав'ю як компоненту лучних фітоценозів.
17. Опишіть етапи підготування ділянки під газон.
18. Охарактеризуйте систему удобрення ґрунту під газонні трави.
19. Поясніть принципи складання травосумішок для різних типів газонів.
20. Як визначається норма висіву насіння газонних трав?
21. Опишіть основні методи посіву газонів.
22. Які основні вимоги до якісного газону?
23. Охарактеризуйте основні правила догляду за газоном (скошування, полив, підживлення).
24. Поясніть значення аерації, мульчування, прочісування та ремонту дернини.
25. Назвіть основних шкідників газонів та ознаки їх пошкодження.
26. Які заходи профілактики і боротьби зі шкідниками газонів застосовують?
27. Охарактеризуйте основні хвороби газонних трав і методи їх контролю.
28. Поясніть причини появи моху, водоростей і лишайників на газонах та заходи боротьби.
29. Які основні проблеми виникають на молодому газоні та при стрижді?
30. Охарактеризуйте поверхневе та докорінне поліпшення природних лук (меліорація, обробіток ґрунту, удобрення, сівозміни, травосумішки).

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Влох В. Г., Кириченко Н. Я., Когут П. М. Луківництво: підруч. для студ. вищ. агр. закладів освіти III-IV рівнів акредитації. К.: Урожай, 2003. 392 с.
2. Дідур І.М., Прокопчук В.М., Панцирева Г.В., Циганська О.І. Рекреаційне садово-паркове господарство. Навчальний посібник. Вінниця: ВНАУ 2020. 328 с.
3. Луківництво і газони. Методичні рекомендації до самостійної роботи для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» / Н.М. Крупа. Біла Церква, 2021. 20 с.
4. Швиденко І.М. Газони і луківництво: курс лекцій для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання за спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство»; ДБТУ. Харків, 2024. 100 с.
5. Шукель І. В. Луківництво та газони. Методичні вказівки для розробки курсового проекту студентами спеціальності 206 Садово-паркове господарство, освітній рівень бакалавр. Львів, 2021. 32 с.